

Projekt „TROCHU JINAK“

ve školním roce 2018/2019

Filosofie, smysl a průběh projektu

ÚVOD

V popředí pedagogických úvah na ZŠ Trmice stále zůstává to, jak co nejlépe motivovat naše žáky k práci na sobě samých a jak toto jejich úsilí co nejlépe ocenit.

Český vzdělávací systém je orientován na hodnocení výsledků vzdělávání pomocí pětistupňové klasifikační škály. Zjednodušeně řečeno: Kdo učivo umí, má jedničku, kdo učivo neumí, má pětku. Toto selektivní hodnocení však nic nevyovídá o řadě dalších věcí, například:

- o tom, jaké je nasazení a píle dítěte,
- o tom, jak je aktivní a iniciativní,
- o tom, jak je samostatné a jak je schopné rozpoznat své silné a slabé stránky,
- o tom, jak dokáže pomáhat druhým a spolupracovat s nimi,
- o tom, jak se chová, jakou atmosféru kolem sebe vytváří.

Často se tak může stát, že má na vysvědčení samé jedničky žák, kterému jde učení snadno a lehce, který nemusí překonávat žádné překážky, a přitom se tento žák ani příliš nesnaží (neboť nemusí), není ochotný pomoci druhým a celkem nic pro své vzdělání nedělá (neboť nemusí).

Naopak daleko horší známky má na vysvědčení žák, v jehož možnostech není dosáhnout na jedničky, avšak je svědomitý, pečlivý, pracovitý, ochotný pomoci druhým.

Jsme přesvědčeni o tom, že pro další život je daleko lépe připravené dítě, které možná nemá samé jedničky na vysvědčení, ale ovládá řadu výše uvedených sociálních dovedností. A právě tyto sociální dovednosti, harmonický rozvoj našich dětí a jejich dobrou přípravu na další život chceme projektem „Trochu jinak“ podpořit. Protože se u dětí sociální dovednosti a hodnotové systémy teprve tvoří, nelze pracovat pouze s vnitřní motivací (školní děti jsou ještě příliš malé na to, aby se samy mohly ve světě orientovat a rozhodovat). U dětí ve školním věku je klíčová motivace vnější – děti potřebují jasná pravidla, jasný směr (co je dobře, co je špatně a proč), a to za pomoci průvodců – což jsou doma rodiče, ve škole pedagogové.

Projekt „Trochu jinak“ je v tomto smyslu pro děti vnější motivací. Motivací k dobrému a zodpovědnému chování, k práci na sobě samých a k zažití úspěchu. Ne každý totiž bude v životě jedničkář, ale každý může být slušný a druhým lidem i svému okolí prospěšný člověk.

ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROJEKTU

Název projektu: Trochu jinak

Cílová skupina: žáci 4. – 9. tříd

Hlavní cíl a smysl: Orientace na rozvoj důležitých sociálních (životních) kompetencí, hodnot a postojů – vedení žáků k převzetí zodpovědnosti za své chování, za své vzdělávání, za svůj život.

Cesta k dosažení cíle:

Průběžné sledování a hodnocení žáků celkem ve 3 kategoriích:

1. *Chování*
2. *Školní práce*

3. *Zvláštní kategorie: hodnocení ze strany vrstevníků-spolužáků*

Každý žák je v kategorii *Chování* a *Školní práce* hodnocen všemi učiteli, kteří jej v dané třídě vyučují. (Poznámka: kategorie *Docházka* byla z projektu vyčleněna, výhradně na docházku je zaměřena soutěž Nepromarni ani den.)

Při hodnocení v rámci projektu se zaměřujeme na toto:

- **Chování:** Zaměřujeme se na to, aby si žáci uvědomovali, že na každém z nás záleží, že svým chováním ovlivňujeme atmosféru kolem sebe.
- **Školní práce:** Zaměřujeme se na píli, nasazení a úsilí, které školní práci žáci věnují. Chceme tak posílit rozměr školní práce, s nímž české školství zatím příliš nepracuje a neumí jej hodnotit – někdo se snaží, je pilný a učí se – na jedničku však nedosáhne, někdo má „shůry dáno“ – může být klidně i lenoch a přesto má jedničku.

Způsob hodnocení (viz Příloha č. 1):

- Hodnocení probíhá jednou za měsíc
- Žáci jsou v kategoriích *Chování* a *Školní práce* hodnoceni body
- Výsledek hodnocení je zveřejňován v souhrnných tabulkách, k nimž mají přístup pouze žáci jednotlivých tříd a jejich rodiče

Hodnocení za každý měsíc žákům vynesou určitý bodový zisk. Podle bodového zisku se žáci dělí do 3 skupin, přičemž 2 skupiny s výraznějším bodovým ziskem mohou požívat jistých výhod (benefitů) – např. žolíka na smazání špatné známky nebo na smazání omluvené absence v rámci soutěže Nepromarni ani den apod. Na skupinu s nejnižším bodovým ziskem nejsou benefity vázány, avšak ani těmto žákům nejsou nikterak krácena jejich práva, která doposud platila pro všechny žáky školy.

Žáci ve 2 skupinách s výraznějším bodovým ziskem a žáci ocenění spolužáky získávají zároveň náramek (ve třech barevných provedeních). Náramek je symbol. Děti potřebují symboly, potřebují k někomu a někam patřit, potřebují jasná poselství, jasné signály. Náramek říká: pracuji na sobě, jsem bojovník, je na mě spolehnoutí, jsem užitečný ostatním, není mi lhostejné, jak žiji a co se děje v mém okolí. A kdo náramek nemá, má na čem pracovat a je k tomu motivován. Pravidla jsou nastavena tak, že náramek může získat úplně každý žák naší školy. Ve škole není jediné dítě, které by náramek nemohlo získat, protože by to nešlo, protože by pro ně byl nedosažitelný.

Zvláštní kategorie: Hodnocení ze strany vrstevníků-spolužáků

V rámci pravidelných třídnických hodin je pod vedením třídního učitele posilováno rovněž **pozitivní hodnocení ze strany vrstevníků-spolužáků**. Žáci udělují tzv. *žakovského žolíka* spolužákům, jejichž chování a jednání vnímají jako příkladné a pro třídu obohacující. Počet žakovských žolíků je dán počtem žáků ve třídě – na každých deset žáků třídy připadne jeden žolík (např. třída s 15 žáky uděluje 1 žolíka, třída s 23 žáky uděluje 2 žolíky atp.).

Třídnické hodiny jsou zaměřeny také na **sebehodnocení žáků**, jako nezbytného předpokladu pro práci na sobě samých.

- **Pozitivní hodnocení ze strany vrstevníků-spolužáků:** spolužáci mají možnost ocenit ze svých řad toho, jehož chování, jednání, charakterové vlastnosti apod. vnímají jako obohacující, přínosné a příkladné.
- Na tzv. **žakovského žolíka** jsou rovněž vázány určité benefity (viz Příloha č. 1)

Hodnocení projektu

V průběhu září 2016 jsme provedli anonymní dotazníkové šetření mezi žáky 5. – 9. tříd, na jehož základě jsme zjistili, jaké odměny v rámci projektu jsou pro žáky motivační. Z dotazníků rovněž vyplynulo, že žáky tento projekt baví, že jej oceňují a že si přejí jeho pokračování.

Ve školním roce 2018/2019 se tématem projektu „Trochu jinak“ bude zabývat školní parlament, bude zjištěna aktuální zpětná vazba a návrhy případné inovace ze strany žáků. Na základě těchto výstupů bude projekt aktualizován (nejpozději od září 2019).

Rodiče, kteří si z jakýchkoli důvodů nepřejí, aby jejich dítě bylo do projektu zapojeno, mají právo dítě z projektu odhlásit, aniž by se tato skutečnost jakkoli promítala do života dítěte ve škole.

SLOVO NA ZÁVĚR

Projekt „Trochu jinak“ je v první řadě snahou o to, upřít pozornost, ocenit a rozvíjet to dobré v našich dětech, co známka v žakovské knížce ocenit nedokáže. Chceme tak našim dětem ukázat, že v každém z nás je něco, čím můžeme obohatit ostatní – a to není závislé na jedničkách. Chceme tak ocenit jejich úsilí a povzbudit je k práci na sobě samých. Chceme je tak vést k zodpovědnosti za sebe a za svůj život bez ohledu na to, jaké známky mají na vysvědčení.

Jsme na cestě. Je povinností nás, pedagogů, neustále hledat možnosti a cesty, jak dětem pomáhat, jak je motivovat, jak je povzbuzovat ve všem dobrém. Projekt „Trochu jinak“ je pro nás pro všechny takovou cestou. Nejsme u cíle. Jsme na cestě. Pevně však věříme, že je to cesta, která má smysl a která nám a našim dětem může přinést (a dle našich dosavadních zkušeností už přináší) mnoho dobrého.